

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту акта Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 738 і від 4 лютого 2023 р. № 98»

1. Мета

Проект акта розроблено з метою удосконалення механізмів підтримки суб'єктів підприємництва, зокрема, з числа аграріїв, створення нових робочих місць та забезпечення продовольчої безпеки шляхом збереження вирощеної сільськогосподарської (овочевої) продукції в рамках діючих грантових програм.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

В умовах дії воєнного стану виникає необхідність удосконалення механізмів підтримки суб'єктів господарювання в рамках діючих грантових програм згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 738 «Деякі питання надання грантів бізнесу» (далі – Постанова № 738) та постановою Кабінету Міністрів України від 04 лютого 2023 р. № 98 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання грантів для створення або розвитку бізнесу» (далі – Постанова № 98), яка регулює порядок виділення та використання державних коштів на грантову підтримку бізнесу.

Внаслідок військової агресії російської федерації, сільськогосподарські товаровиробники, суб'єкти мікро-, малого підприємництва зазнають великих збитків, що призводить зокрема до: вимушеного припинення ведення господарської діяльності, скорочення робочих місць або прийняття рішень про переміщення з територій адміністративно - територіальних одиниць, на яких ведуться бойові дії, з метою подальшого здійснення господарської діяльності пов'язаної із зберіганням та реалізацією сільськогосподарської (овочевої) продукції.

Найголовнішим негативним наслідком для суб'єктів господарювання є втрата прибутку, що спричиняє неможливість покриття усіх необхідних витрат.

Отже, для подальшого здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану виникає потреба додаткового стимулювання підтримки сільськогосподарських товаровиробників, малого та середнього бізнесу та створення нових робочих місць.

За орієнтовними оцінками експертів ринку овочевої продукції, обсяг ринкової частки у споживанні овочевої продукції (борщовий набір – картопля, капуста, цибуля, морква та буряк) реалізація якої здійснюється організовано підприємствами та фізичними особами підприємцями становить близько 2 500 - 2700 тис. тонн.

Потужність овочесховищ, необхідна для належного зберігання вирощеного обсягу продукції значно менша від потреби.

Станом на початок 2025 року обсяги потужностей овочесховищ, що були знищені та/або пошкоджені, а також перебувають на тимчасово окупованих територіях становлять майже 250 тис.тонн.

Обсяг недостатніх потужностей овочесховищ становить понад 340 тис. тонн.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується внести зміни до Постанови № 738, які спрямовані головним чином на надання грантів для будівництва овочесховищ, а саме для покриття витрат понесених потенційними отримувачами грантів за матеріали, обладнання та виконані будівельні роботи під час нового будівництва овочесховищ та Постанови № 98, якою буде передбачено спрямування бюджетних коштів на запропонований напрямок підтримки за рахунок здійснення перерозподілу коштів в межах фінансування вже наявних напрямів.

4. Правові аспекти

Проєкт акта розроблено відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», Законів України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», «Про державну підтримку сільського господарства України», постанови Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 738 «Деякі питання надання грантів бізнесу» та постанови Кабінету Міністрів України від 04 лютого 2023 р. № 98 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання грантів для створення або розвитку бізнесу».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акту буде здійснюватися в рамках діючої бюджетної програми КПКВК 1201350 «Надання грантів для створення або розвитку бізнесу» з щорічними видатками у розмірі 100 млн. гривень.

Відповідно до проєкту Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік», поданому Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України та зареєстрованого 15.09.2025 за №14000, (далі – проєкт бюджету на 2026 рік), для Мінекономіки передбачаються видатки загального фонду за бюджетною програмою за КПКВК 1201350 «Надання грантів для створення або розвитку бізнесу» у розмірі 1 370,0 млн гривень.

При цьому, у Бюджетному запиті на 2026 рік, за бюджетною програмою за КПКВК 1201350 Мінекономіки, як головним розпорядником бюджетних коштів передбачено спрямування бюджетних коштів у обсязі 1 370,0 млн грн за напрямами, визначеними Порядком № 98, а саме:

на створення, розвиток або оновлення виробництва переробної промисловості – 890,5 млн грн;

для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства – 239,7 млн грн;

для створення або розвитку тепличного господарства – 239,7 млн гривень.

Проектом акта пропонується здійснити перерозподіл коштів на новий напрямок підтримки, а саме Порядок надання грантів для будівництва овочесховищ у розмірі 100 млн грн шляхом перерозподілу коштів із вже затверджених напрямків шляхом зменшення видатків із напрямку для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства на 50 млн грн із 239,7 млн грн до 189,7 млн грн та із напрямку для створення або розвитку тепличного господарства на 50 млн грн із 239,7 млн грн до 189,7 млн грн.

Таким чином, зазначений у фінансово-економічних розрахунках розмір коштів, наданих до проекту акта у розмірі 100,0 млн грн для будівництва овочесховищ на 2026 рік буде враховано у межах видатків за бюджетною програмою за КПКВК 1201350, тому реалізація проекту акту не потребуватиме додаткових видатків, які будуть забезпечені наявним фінансовим ресурсом лише шляхом перерозподілу коштів із вже затверджених напрямків підтримки та в повному обсязі забезпечені будуть наявними джерелами покриття із вже передбачених коштів.

У зв'язку із прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2022 р. № 965, якою внесено зміни до пункту 5 Порядку надання грантів для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства та пункту 5 Порядку надання грантів для створення або розвитку тепличного господарства, передбачається співфінансування вартості проекту висадки насаджень/будівництва модульної теплиці у такому співвідношенні: до 50 відсотків вартості проекту висадки насаджень/будівництва модульної теплиці, зазначеної у заяві, - за рахунок грантів та не менше 50 відсотків - за рахунок коштів отримувача (власних або кредитних).

У зв'язку із збільшення частки співфінансування за рахунок коштів отримувачів грантів з 30 % до 50 %, очікується зменшення кількості звернень для отримання рішення про надання гранту на сад та теплицю, що дає можливість здійснити перерозподіл коштів між діючими напрямами «Надання грантів для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства» та «Надання грантів для створення або розвитку тепличного господарства» для фінансування нового напрямку «Надання грантів для будівництва овочесховищ».

Згідно абзацу першого пункту п'ятого проекту Постанови № 738 виділені кошти на гранти надаються на нове будівництво у розмірі не більше 20 млн. гривень за умови фінансування коштами отримувача (власними та/або кредитними) різниці між вартістю проекту будівництва, зазначеною у заяві, та обсягом гранту.

Згідно абзаців другого та третього Постанови № 738 гранти будуть надаватися за умови співфінансування з отримувачем у такому співвідношенні: до 30 відсотків вартості проекту будівництва овочесховища, зазначеної у заяві, - за рахунок грантів та не менше 70 відсотків - за рахунок коштів отримувача (власних або кредитних).

Загальна вартість будівництва овочесховища на 3 тис. тонн контейнерного зберігання овочевої продукції орієнтовно становить 60 млн грн та включає такі витрати:

загальні витрати на будівництво комплексу (з роботами) – 35,0 млн грн, в тому числі:

на будівництво теплоізоляційного каркасу – 15,5 млн грн;
 вентиляційне обладнання – 7,4 млн грн;
 автоматика – 0,5 млн грн;
 холодильне обладнання – 4,3 млн грн;
 станція електропостачання на 150 кВт – 1,6 млн грн;
 інфраструктура (водопостачання, водовідведення, побутові приміщення, дороги) – 3 млн грн;
 електрообладнання та освітлення – 2 млн грн;
 проєктні роботи – 0,7 млн грн;
 додаткове обладнання – 25,0 млн грн, в тому числі: на навантажувачі – 3 млн грн, сортувальну лінію – 8 млн грн, пакувальну лінію – 5 млн грн, закупівля ящиків для зберігання продукції орієнтовною кількістю 3000 штук – 9 млн гривень.

Грантова підтримка у розмірі 20 млн грн буде спрямована на покриття вартості 1 тис. тонн зберігання овочевої продукції при будівництві овочесховища ємністю 3 тис. тонн.

Таким чином, компенсація у розмірі 20 млн грн буде спрямована на покриття орієнтовно 30 % понесених витрат на будівництво овочесховища.

Фінансово-економічні розрахунки до акту додаються.

6. Позиція заінтересованих сторін

Публічні консультації не проводились.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проєкті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, які впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації, стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть вплинути під час реалізації проєкту акта.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Будівництво та введення в експлуатацію сучасних овочесховищ сприятиме:

- нарощуванню виробництва підприємствами агропромислового комплексу овочів, в першу чергу борщового набору;
- суттєвому зменшенню втрат овочів при зберіганні та транспортуванні;
- підвищенню якості овочевої продукції, що реалізується;
- забезпеченню імпортозаміщення частини овочевої продукції на ринку;

- недопущенню сезонних коливань цін на вітчизняну овочеву продукцію;
- створенню додаткових робочих місць.

Реалізація акта матиме позитивний вплив щодо отримання безповоротних коштів (грантів) на створення та розвиток бізнесу, зокрема, шляхом будівництва овочесховищ та створення нових робочих місць.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Уповноважені банки	Позитивний	Збільшення кількості клієнтів банків
Суб'єкти підприємництва	Позитивний	Можливість отримання фінансування для розширення аграрної інфраструктури шляхом будівництва овочесховищ

Міністр економіки, довкілля
та сільського господарства України

Олексій СОБОЛЕВ

_____ 2025 р.